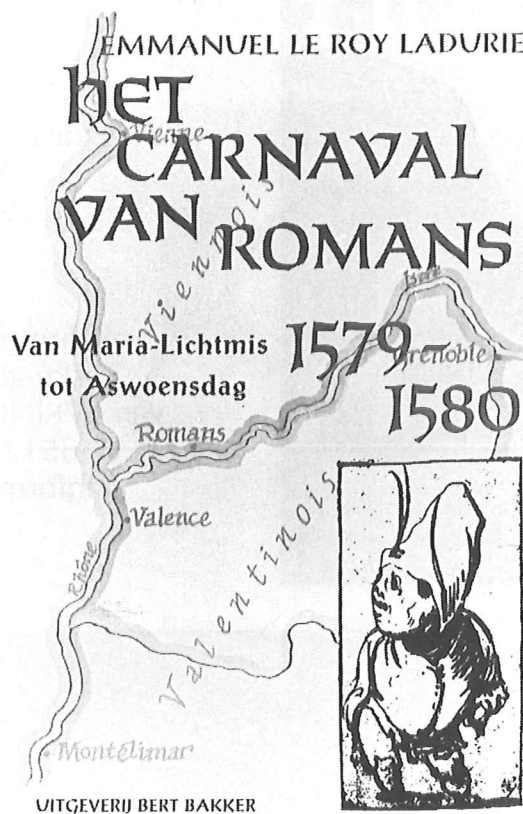

Het carnaval van Romans

Het masker van de revolutie

Het volkstoneel is nu gefemd, het heeft zijn eigen aard verloren, beweert Luc Lema. Hij tracht met zijn theaterteksten het Vlaamse volkstoneel te verlevendigen. Voor *Het carnaval van Romans* vond hij inspiratie bij de historicus Le Roy Ladurie. Als opmaat voor de volledige tekst van dit historische drama, enkele kanttekeningen bij carnaval en revolutie.

Luc Lema is 47, schreef een dozijn theaterteksten en woont in het kleine Westvlaamse dorpje Ruiselede. Hij is de initiatiefnemer van de molenstoet die driejaarlijks in augustus door de straten van Ruiselede trekt en probeert er al jarenlang het volkstoneel nieuw leven in te blazen. Vorig jaar heeft hij zijn loopbaan als leraar aan de normaalschool van het Instituut van de Heilige Familie in Tielt onderbroken, om zich volledig te kunnen toeleggen op het schrijven. Als auteur verkiest hij in zijn geboortedorp Ruiselede te blijven werken, en het plaatselijke dialect te gebruiken als de taal voor zijn toneelstukken. In 1980 schrijft hij zijn eerste toneelstuk: *Een anarchist in het dorp*. Het stuk wordt opgevoerd door een groep vrienden, die vanaf 1985 elk jaar een productie brengen, in een oude aardappelschuur die het gemeentebestuur hen in bruikleen heeft gegeven. Het in 1985 opgevoerde *Drie episodes uit het leven van een zestiende-eeuwse, Ruiseleedse ketterse molenaar* (naar Bredero), is het begin van een zeer intense samenwerking met de regisseur Jan Leroy.

Vanuit zijn belangstelling voor het volkstoneel, gaat Luc Lema zich verdiepen in de studie van het carnaval in Sardinië (*Boès en Merdules* van Ottana, *Mammuthones* van Mamoiada en *Sos Thuipos* van Oroteli). Uitgangspunt hiervoor vormt het magistrale werk van de Spanjaard Julio Caro Baroja: *El Carnaval*. Door de lectuur van *Montaillou, village occitan de 1294 à 1324*, wordt zijn belangstelling gewekt voor de mentaliteitsgeschiedenis zoals de Franse historicus Emmanuel Le Roy Ladurie die beoefent. In Le Roy Ladurie's boek *Le Carnaval de Romans* vindt Luc Lema het gedroomde materiaal voor een toneelstuk.

Explosief klimaat

Het Carnaval van Romans probeert een beeld te geven van de gebeurtenissen die zich hebben afgespeeld in het kleine stadje Romans in Frankrijk (in het huidige departement de Drôme, vroeger de provincie de Dauphiné) tijdens de jaren 1579-1580. De frustrerende tegenstelling tussen aan

de ene kant de adel en de geestelijkheid, die vrijgesteld waren van belasting, en aan de andere kant de niet-adellijke klasse, die gebukt ging onder een steeds grotere belastingsdruk, had reeds aanleiding gegeven tot verschillende rellen en opstandjes in de streek rond Grenoble en Romans. Ook was in Romans de herinnering aan de plaatselijke Bartholomeusnacht in 1572, toen een tiental Hugonoten waren omgebracht, nog zeer levendig. De beroering op het platteland bleef niet zonder uitwerking op de stadsbewoners en de onderhuidse gevoelens van onvrede werden aangewakkerd door de toenemende corruptie en een nieuwe verhoging van de directe belastingen. De optocht van de Romaanse lakenwevers op 3 februari 1579 (Sint-Blasius, feestdag van de lakenwevers), tot dan toe een louter folkloristisch gebeuren, krijgt nu de allures van een militaire parade. In deze geladen atmosfeer kon Jean Serve-Paumier, leider van de rebelse ambachtslieden, afdwingen dat in de 'gewone' stadsraad van veertig leden ook een aantal met het volk sympathise-